

POSTANOWIENIE

12 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 12 stycznia 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa E. G. i P. G.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z 15 listopada 2022 r., I ACa 679/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 13 maja 2021 r. Sąd Okręgowy w Białymstoku ustalił, że umowa o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych z 27 marca 2008 r. zawarta pomiędzy E. G. i P. G. (powodami), a Bankiem S.A. w W. (obecnie Bank S. A. w W. - pozwany) jest nieważna i zasądził od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwotę 75 100 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty, oddalając powództwo o zapłatę w pozostałym zakresie.

Zaskarżonym wyrokiem z 15 listopada 2022 r. Sąd Apelacyjny w Białymstoku, uwzględniając częściowo apelację pozwanego Banku, zmienił wyrok

Sądu pierwszej instancji, zasądając na rzecz powodów kwotę 74 296,84 za jednoczesnym zaofiarowaniem przez nich zwrotu pozwanemu otrzymanej kwoty 193 000,03 zł oraz oddalając powództwo w zakresie kwoty 803,16 zł, i oddalił apelację w pozostałej części.

Skargę kasacyjną pozwany oparł na obu podstawach przewidzianych w art. 398³ § 1 k.p.c. W ramach podstawy prawnoprocesowej skarżący zarzucił naruszenie art. 386 § 3 k.p.c. W ramach zaś podstawy materialnoprawnej zarzucił naruszenie: art. 189 k.p.c., art. 385² k.c., art. 385¹ § 1 k.c., art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 58 k.c. oraz art. 385¹ § 1 k.c., art. 385² k.c. i art. 3 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (dalej: „dyrektywa 93/13”) w zw. z art. 65 § 1 i 2 k.c., a także art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 385¹ § 2 k.c., art. 358 § 2 k.c. w zw. z motywem 13. dyrektywy 93/13, art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 5 k.c. oraz art. 6 dyrektywy 93/13 w zw. z art. 2 i art. 32 Konstytucji RP oraz art. 2 i art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej.

Pozwany wnioskował o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jako oczywiście uzasadnionej z uwagi na rażące naruszenie przepisów przez Sąd Apelacyjny w Białymstoku (w tym w szczególności art. 386 § 3 k.p.c.) oraz zaniechanie uchylenia wyroku Sądu Okręgowego co najmniej w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt I. tego wyroku (tj. rozstrzygnięcia co do ustalenia nieważności umowy), będące konsekwencją błędnego przyjęcia jakoby powodowie w toku postępowania przed Sądem I instancji w sposób skuteczny zgłosili roszczenie o ustalenie nieważności umowy, w sytuacji gdy pismo procesowe z 19 marca 2021 r. zostało doręczone pozwanemu wyłącznie przez pełnomocnika powodów na podstawie art. 132 § 1 k.p.c. (a więc z pominięciem kontroli Sądu), a ponadto zawierało inne braki formalne oraz fiskalne, które to okoliczności powinny skutkować przyjęciem, że w niniejszej sprawie nie doszło do skutecznej modyfikacji powództwa w rozumieniu art. 193 k.p.c., a tym samym powodowie w skuteczny sposób nie wprowadzili do postępowania roszczenia o ustalenie nieważności umowy.

W odpowiedzi na skargę powodowie wniesli o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania bądź o jej oddalenie, a ponadto o zasądzenie solidarnie na ich rzecz od pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może zostać osiągnięty wyłącznie poprzez powołanie i właściwe uzasadnienie istnienia wymienionych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania następuje na podstawie oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają przyczynom kasacyjnym wymienionym w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sposób w jaki należy prawidłowo uzasadnić wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania był przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego.

Skarżący nieskutecznie powołał się na przyczynę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., a zatem na oczywistą zasadność skargi.

Uzasadnienie wniosku opartego na tej przyczynie przyjęcia skargi do rozpoznania wymaga przedstawienia argumentacji prawnej zmierzającej do wykazania kwalifikowanego, ewidentnego naruszenia powołanych w skardze przepisów prawa, możliwego do stwierdzenia bez merytorycznej analizy zaskarżonego orzeczenia oraz podstaw kasacyjnych (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z 5 października 2007 r., III CSK 216/07 nie publ. i z 11 sierpnia 2011 r., IV CSK 163/11, nie publ.); przekonanie o wystąpieniu tej przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu tak rozumianej „oczywistości” zasadności skargi. Uzasadnienie wniosku nie może sprowadzać się do powtórzenia, choćby w zmodyfikowanej postaci, podstaw kasacyjnych bądź ich uzasadnienia ani być sformułowane w sposób, który wymagałby oceny ich zasadności.

Uzasadnienie wniosku pozwanego Banku nie odpowiada tym wymaganiom, gdyż sprowadza się wyłącznie do powtórzenia postawionego w skardze zarzutu naruszenia art. 386 § 3 oraz jego fragmentarycznego uzasadnienia. Skarżący całkowicie zaniechał przedstawienia argumentacji prawnej, która mogłaby wskazywać, że zarzucone naruszenie prawa ma oczywisty charakter, a wyrok Sądu odwoławczego w zaskarżonej części jest przez to ewidentnie wadliwy. Wywody skarżącego koncentrują się na przedstawieniu własnego poglądu dotyczącego nieskuteczności rozszerzenia powództwa w postępowaniu pierwszo-instancyjnym i domagania się przez powodów oprócz zasądzenia na ich rzecz kwoty 75 100 zł wraz z odsetkami także ustalenia nieważności umowy kredytowej. Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że uzasadnienie podstaw skargi i uzasadnienie wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, to dwa niezależne elementy skargi, które pełnią odmienne funkcje i nie mogą być ze sobą utożsamiane ani traktowane zamiennie, a prawidłowe ich sformułowanie wymaga przedstawienia odmiennej i właściwej dla każdego z nich argumentacji prawnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52).

Niezależnie od powyższego należy stwierdzić, że skarżący nieprawidłowo, a w konsekwencji nieskutecznie, skonstruował podstawę prawnoprocesową skargi, wskazując jako naruszony wyłącznie art. 386 § 3 k.p.c. Przepis ten nie może stanowić samodzielnej podstawy do formułowania zarzutu naruszenia przepisów postępowania, ponieważ określa on jedynie wymaganą treść orzeczenia sądu odwoławczego w przypadku stwierdzenia istnienia przesłanek uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji i umorzenia postępowania bądź odrzucenia pozwu. Twierdzenie, że wystąpiły przesłanki wskazujące na konieczność takiego zakończenia postępowania nie może być oparte jedynie na zarzucie naruszenia art. 386 § 3 k.p.c. Pozwany w treści skargi kwestionował wprowadzie dokonaną przez Sąd drugiej instancji wykładnię art. 132 § 1 k.p.c., art. 193 § 2¹ i 3 k.p.c., a także art. 321 § 1 k.p.c., pominął jednak te przepisy we wskazanej podstawie kasacyjnej. Należy dodać, że kwestia ewentualnych braków pozwu w ogóle nie została podniesiona w apelacji, a zatem podnoszenie jej na obecnym etapie jest spóźnione i także z tego względu nieskuteczne. Warto mimo wszystko dla pełnej jasności powiedzieć, że wadliwe (dokonane na podstawie art. 132 § 1 k.p.c.) doręczenie

stronie pozwanej odpisu pisma obejmującego zmianę powództwa nie oznacza nieskuteczności tej zmiany w przypadku, gdy pismo to – tak jak w niniejszej sprawie – wpłynęło do sądu pierwszej instancji. Orzeczenie o tak rozszerzonym powództwie nie stanowi zatem naruszenia art. 321 § 1 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 lutego 2018 r., IV CSK 713/16, OSNC 2019, nr 5, poz. 58).

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., rozstrzygając o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c., zaś w zakresie odsetek w oparciu o art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 19 ust. 1 i art. 31 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 614), a także przy uwzględnieniu § 2a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności (jedn. tekst: Dz. U. z 2021 r. poz. 2324). Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe powodów w postępowaniu kasacyjnym ustalone według minimalnej stawki (§ 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie - jedn. tekst: Dz. U. z 2023 r. poz. 1964 ze zm.).

[SOP]

(r.g.)